

Typ posudku: *oponent*

Autor/ka práce: **Bára Nejedlá**

Název práce: **Sebeprezentace a soukromí videoblogerů v České republice**

Vedoucí práce: **PhDr. Marie Pospíšilová**

Oponent/tka: **Mgr. Hana Pacáková**

Navržené hodnocení: velmi dobře

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce autorka přehledně formuluje ve 2. kapitole své práce: „*Hlavním cílem této práce je zjistit strategie, které videoblogeréři v České republice používají při hlídání svého soukromí. Také mne bude zajímat, jakým způsobem oni sami soukromí vnímají a jaký vliv má na odhalování jejich soukromí a sebeprezentaci jejich publikum.*“ (Nejedlá, 2017, str. 10) Cíl práce je jasně formulován, ovšem k závěrům práce mám několik výhrad. Autorka v závěrech práce shrnuje techniky, které Youtuberům umožňují tzv. „management soukromí“. Dostatečně se však nevěnuje aspektu konstrukce vlastního soukromí vůči svému okolí a to jak vůči svým divákům, tak vůči osobnosti výzkumnice. Autorka na to částečně naráží ve svých závěrech, kde si dobře všímá rozporu ve výpovědích Youtuberů: „*V průběhu rozhovorů videoblogeréři hovořili o tom, že se snaží být ke svému publiku otevření, upřímní a ukazovat to, jací doopravdy jsou. Nicméně vzápětí mluvili o tom, jak na natáčení videí upravují svůj vzhled a scénu. Je zde tedy patrná dvojakost projevu, kterou si možná ani sami Youtuberéři neuvědomují.*“ (Nejedlá, 2017, str. 35) Dostatečně však dále toto zjištění nerozpracovává. (více k tomuto níže v bodu 4)

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka svá metodologická východiska opírá o jediného autora - Hendla. Domnívám se, že číst pouze Hendla, a do bakalářské práce následně uvést dvě obecnější citace z něj, je pro realizaci kvalitativního výzkumu nedostatečné.

Autorka jako **jednoho ze dvou stěžejních autorů**, na kterých staví svou práci, uvádí **Goffmana a jeho populární metaforu hraní divadla**. Tuto metaforu aplikuje na Youtubery, kteří na Youtube hrají se svými diváky divadelní hru - a to, co je mimo Youtube, pak patří do zázemí potažmo do soukromého života. "*V případě mé práce je fasádou verbální i neverbální projev videoblogera ve videu.*" (Nejedlá, 2017, str. 15). To by bylo v pořádku, kdyby autorka analyzovala videa.

Autorky materiál však nejsou videa Youtuberů, ale osobní rozhovory s nimi. Autorka však zůstává u této populární a povrchní interpretace. **Opomíná trochu složitější výklad Goffmana, podle**

tom, že nabízejí iluzi autenticity - že diváci mají kontakt s lidmi jako takovými - tedy že nevidí jeviště, ale přímo zákulisí. **Youtuberi pak aktivně konstruují své soukromí na veřejnosti**, protože tím lákají své diváky. A tím zároveň narušují dělicí hranici mezi veřejným a soukromím - kupř. metody reklamy, se kterými ve svých klipech pracují, jsou založena na zrušení této hranice (Klasická reklama je veřejná, protože musí být komunikována jako reklama a víme, že účinkující jsou v ní ve své veřejné roli. Oproti tomu Youtuber tuto hranici narušuje, protože výrobky prezentuje jako soukromý člověk. A publikum tyto výrobky akceptuje, protože jsou doporučovány soukromou osobou - i když někde v hlavě už určitě vědí, že to tak jednoduché nebude).

Autorka dostatečně nepropojuje pojem soukromí s pojmy Goffmana. Jak je to, co se děje na jevišti, vázáno na pojem soukromí? Youtuber může na veřejnosti předvádět jak veřejné, tak i soukromé aspekty svého života. Pokud bude např. mluvit o svém vztahu ke své matce, tak bude mluvit veřejně o soukromém tématu (performovat své soukromí). A zároveň to neznamená, že prozradí cokoli o svém soukromí - třeba vztah ke své matce nepovažuje za něco soukromého nebo bude celou dobu lhát. Opět, je to situační konstruování. Do veřejného bude ochotně vnášet soukromí kdykoli mu to zvedne sledovanost. Ale pak si bude stěžovat na narušování soukromí v jakékoli situaci, kdykoli mu to bude nepříjemné. Přesně tak, jak to dělají celebrity (ty také soukromí řeší jen v momentě, kdy se jim to hodí).

Není samozřejmé, že Youtube je oblast veřejného. Ostatně autorka poukazuje na paradox toho, že tradičně veřejná ulice (kam v zásadě může kdokoli) je pro Youtubery více soukromá než tradičně soukromý Youtube (kam pořád v praxi chodí jen někteří). A naopak s veřejnou televizí pro ně může být Youtube vlastně docela komorní soukromou oblastí.

5. Jsou v práci autora/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano, autorka dobře odlišuje citace, parafráze převzatých zjištění od závěrů a tvrzení vlastních.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Autorka cituje dle jednotné citační normy. K práci s odkazovým aparátem nemám výhrad. Autorka používá velmi kultivovaný jazyk a práce je psaná velmi čtivou formou.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Hlavní výtkou, kterou mám vůči předložené bakalářské práci, je nedostatek pozornosti věnované metodě kvalitativního výzkumu jako takovému - východiskům kvalitativního výzkumu, jakým způsobem chápe zkoumanou realitu a typu poznání, které přináší. Zároveň i metodologickým východiskům včetně toho, jak je nutné chápat výpovědi respondentů, jaké poznatky je možné z nich čerpat a jaké závěry z nich lze vyvozovat.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Při obhajobě by mohla autorka více reflektovat situaci rozhovorů v perspektivě Goffmanovského interakčního přístupu.

Celkové hodnocení práce:

Práce splňuje parametry bakalářské práce, proto ji navrhuji k obhajobě. S ohledem na její celkovou

kterého hrajeme divadlo neustále - kdykoli a kdekoli. A spolu s tímto neustálým hraním se mění kontext toho kterého představení - kdo hraje pro koho jakou hru, jaké informace do té které hry vnáší a jaké informace nechává mimo jeviště. A toto hraní se týká i situace autorkou vedených rozhovorů.

Autorka opomíjí, že v situaci rozhovoru sehrávala se svými informanty také Goffmanovské divadlo. Ona se stylizovala do role naslouchajícího publika a svým informantům nechala opanovat jeviště v roli Youtubera. A Youtuberi pro její potěšení roli Youtubera sehráli. Navíc tak, aby vyhověli jejím očekáváním - tomu, na co se ptala a co tomu, co chtěla slyšet. Toto však autorka ve své práci nezohledňuje. **Výpovědi informantů prezentuje jako objektivní pravdu o tom, jak to její Youtuberi mají s konstruováním svého divadla na Youtube a někdy i mimo Youtube.** Nicméně výpovědi informantů žádnou objektivní pravdou nejsou. S odkazem na Goffmanovský interakční přístup, ke kterému se autorka hlásí, jsou to situačně konstruované výpovědi, aktuálně sehraný divadelní kus, něco, co je vytvořeno "ted' a tady", prezentace Youtubera před autorkou. To je nezbytné v průběhu celé práce zohlednit. Jak jsem již zmínila v bodu 1., autorka na to částečně naráží v komentáři k rozporu odpovědí Youtuberů v závěru své práce, ale dostatečně to nezohledňuje v rámci analýzy.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Způsob výběru vzorku autorka částečně zdůvodňuje spíše perspektivou kvantitativního výzkumu než kvalitativního. *"Při výpovědi videoblogerů jsem se snažila zajistit, aby se v mém výzkumu objevili odpovědi přibližně vyvážené od obou pohlaví vzhledem k tomu, že Youtubingu se věnují jak ženy, tak muži."* (Nejedlá, 2017, str. 18) Kvalitativní výzkum nepracuje s reprezentací na populaci (tj. na nějaký, navíc řádně nezdůvodněný, podíl mužů a žen), ale reprezentací na téma.

Autorka pracuje s 9 rozhovory. 5 z nich bylo získáno osobním rozhovorem, 4 rozhovorem prostřednictvím otázek zaslanych emailem. **Tyto 4 rozhovory autorka považuje za poněkud méněcenné - označuje je pouze jako doplňkový materiál** jejího výzkumu a jako hlavní zdroj informací chce brát pouze osobní rozhovory realizované osobně. V tomto nerozumím dvěma věcem: (1) Takto to působí, že informace získané osobními rozhovory považuje z nějakého důvodu za pravdivější. Proč? Jedná se pouze o jiný způsob získání informací, který má svá specifická omezení. Avšak není to „méněcenný“ zdroj informací. Oboje jsou to subjektivní a situační výpovědi informantů. Pokud by tento zdroj autorka za méněcenný považovala, je otázkou, proč téměř polovinu rozhovorů tohoto typu do práce vůbec zařazovat. (2) Jak odlišila práci s hlavním a vedlejším zdrojem dat. Některým věřila více než jiným?

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Jedním z klíčových pojmů posuzované bakalářské práce je soukromí. **Konceptualizaci tohoto pojmu je věnován jeden (opravdu pouze jeden) odstavec (s11-12).** Ten představuje soukromí jako jakýsi objektivně zachytitelný koncept. I zde je opomenut Goffmanovský dramaturgický/interakční přístup. Tedy že soukromí je konstruováno situačně tak, aby toho vyhovovalo právě sehrávané divadelní hře.

Soukromí tak není nic předem pevně daného. Je to něco, co se neustále mění podle toho, co právě lidem nejvíce vyhovuje.

Soukromí je navíc něco aktivně konstruovaného. Atraktivita Youtuberů může spočívat také v

kultivovanou podobu a zároveň určité nedostatky v pochopení kvalitativní metody navrhuji
hodnocení velmi dobře.

Datum:5.6.2017

Podpis:

